

MANÓFALVA WALDORF ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 200059

Készült 2022.

Készítette:
Kaszás Katalin

*„Nem szándékom, hogy kérjelek a jóra,
Perzselő szomjat kelteni a jóra:
ezért jöttem.
Nem szándékom, hogy hívjalak a jóra,
Korgó éhet kelteni a jóra:
ezért jöttem.”*

Weöres Sándor

TARTALOMJEGYZÉK

I. AZ ÓVODA JELLEGÉNEK BEMUTATÁSA, HELYZETKÉP	4
II. GYERMEKKÉP,ÓVODAKÉP	5
1. GYERMEKKÉP.....	5
2. ÓVODAKÉP	5
III. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA ÉS FELADATAI	6
1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD, KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS KIALAKÍTÁSA	6
2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	7
3. AZ ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI NEVELÉS.....	8
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	8
1. AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI.....	8
2. AZ ÓVODA MINDENNAPI ÉLETÉNEK NYUGVÓPONTJA - A RITMUS	9
2.1 AZ ÜNNEPEK RITMUSA.....	9
2.2 A NAP RITMUSA.....	12
2.3 A HÉT RITMUSA.....	13
2.4 NYITVA TARTÁS, SZÜNIDŐK	14
3. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	14
3.1 BELSŐ KAPCSOLATOK	14
3.2 KÜLSŐ KAPCSOLATOK.....	16
V. GYERMEKVÉDELEM.....	16
VI. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	20
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	21
SZAKIRODALOM	22
MELLÉKLETEK.....	23

AZ ÓVODA ADATAI

- *Hivatalos megnevezése:* Manófalva Waldorf Óvoda
- *Címe:* 1141 Budapest, Gödöllői u. 136.
- *Fenntartója:* Kapu Waldorf Alapítvány
- *Fenntartó szerv címe:* 1141. Budapest, Gödöllői u. 136.
- *Óvoda e-mail címe:* info@manofalva.hu
- *Honlapcíme:* www.manofalva.hu
- *OM azonosító száma:* 200059

Programunk az Óvodai nevelés országos alapprogramja (2012.) és az EMMI által 2013. március 21-én 12078-1/2013/KOIR határozatával alternatív programként jóváhagyott **Waldorf Óvodapedagógiai Program** koncepcióit figyelembe véve készült és **azzal együtt érvényes**.

I. AZ ÓVODA JELLEGÉNEK BEMUTATÁSA, HELYZETKÉP

A Kapu Waldorf Alapítványt és annak fenntartásában lévő óvodánkat szülői és pedagógiai kezdeményezés hívta életre, a Waldorf-pedagógia céljainak megismertetésére, ismeretterjesztésre, illetve a pedagógiai elvek gyakorlati megvalósítására.

Az Alapítvány Budapest XIV. kerületének családi házas övezetében, egy bérelt házban találta meg azt a helyet, ahol az óvoda hivatalos működését 2001. szeptemberében megkezdhetette.

Gyerekek

Az óvoda egy csoporttal működik, a maximálisan felvehető gyermekek létszáma 25 fő. Az óvodai csoportba vegyes életkorú, 3 – 7 éves korú gyermekeket fogadunk. A csoport kialakításánál lehetőségeink szerint figyelembe vesszük a gyerekek életkor és nemek szerinti arányos elosztását. A hozzánk járó gyerekek 2/3-a a XIV. kerületből, 1/3-a, pedig a szomszédos kerületekből illetve a belvárosból való.

Óvodánk **nyitott a nemzeti és etnikai** kisebbséghez tartozó családok fogadására is.

Család

Az óvodára, mint élő organizmusra tekintünk, amit folyamatosan ápolni, gondozni, éltetni, kell, ami közös feladatunk. Az óvoda fenntartása azonban a családokra, azon belül is a szü-

lőkre, nagyszülőkre hárul. Teljes mértékben támaszkodunk a családok munkájára, a szülők tehetségére, tudására, hozzáértésére.

Az épület kialakítását és felújítását, az aktuális karbantartási munkák elvégzését is ők vállalják (pl.: festés-mázolás, kertrendezés, játékok javítása stb.).

Az óvoda hétvégi takarítását heti váltásban osztják meg, évente három alkalommal, nagytakarítást végeznek.

Az élelmiszerek bevásárlása is a szülők feladata. Mindezek megszervezését és beosztását a szülői kör egy tagja végzi.

A családok aktívan részt vesznek egyes ünnepek előkészítésében és megvalósításában, valamint a nyári közös tábor megszervezése és lebonyolítása is az ő feladatuk.

Pedagógusok - dajka

Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplői az óvodapedagógusok és az ő munkájukat közvetlenül segítő dajka. Elfogadó, segítő, támogató attitűdjük mintát jelent a gyerekek számára.

A csoport délelőtti munkáját folyamatosan és egy időben két óvónő látja el, akik rendelkeznek a megfelelő képesítésekkel. Az „anyai” gondoskodást, gondozást nem csak a dajka látja el, hanem az óvónők is tudatosan magukra vállalják. Hitünk szerint az óvónő nevelői tevékenységének, a gyerekekkel való kapcsolatának meghatározó részét képezik a gondozási feladatok.

Fenntartó

Ellátja az óvoda szakmai és törvényességi felügyeletét és biztosítja a zavartalan működés feltételeit.

Évente egy alkalommal, de igény szerint akár többször is, tájékoztatást kér az intézményben folyó munkáról.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

1. Gyermekkép (WOP III. fejezet)

2. Óvodakép (WOP III. fejezet)

Óvodánk a Waldorf- pedagógia alapelveire épülő, szakmailag önálló intézmény, a családi nevelés kiegészítője. Tiszteljük a családot, mint a gyermek elsődleges nevelési színterét, nemzeti, vallási, etnikai hovatartozástól függetlenül. Biztosítani szeretnénk minden gyermek számára az **egyenlő hozzáférést**.

Multikulturális értékeket közvetítünk.

III. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA ÉS FELADATAI

Óvodánk minden apró mozzanatával a kisgyerek életformáját igyekszik szolgálni, jó minőségű táplálékot adva a gyerek testének, lelkének és egész személyiségének.

Nevelésünk célja és feladata: segítséget nyújtani ahhoz, hogy a kisgyermek, mint individuum a fejlődési útján egészségesen haladva, a lehetőségek széles körével úgy kerüljön kapcsolatba, hogy képes legyen nemzetiségétől függetlenül kiválasztani a személyiségének megfelelőt.

Így váljon testileg egészséges, lelkileg szabad és szellemileg kreatív felnőtté. Képes legyen arra, hogy saját akarátát, érzelmeit és gondolkodását önálló és felelős életvitelre fordítsa, környezetét ne visszautasítsa, hanem emberségesebbé tegye.

1. Az egészséges életmód, környezettudatos magatartás kialakítása (WOP IV. fejezet)

Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke. A Waldorf-óvodapedagógia a gyerek ismeretéből – életkoronként változó testi, lelki és szellemi szükségleteinek felismeréséből – kiindulva biztosítja a kisgyermek számára az **egészséges fejlődést, az egészséges életmódot**.

Nevelési feladatunk a későbbi egészséges életvitelt akarja megalapozni, e tevékenység eredményei ennek megfelelően csak a későbbi életszakaszokban mutatkoznak majd meg teljes mértékben.

Minden egyes gyerekben megnyilvánul a sokrétű emberi természet, melyet az óvónő tisztelettel tanulmányoz. A pedagógus a gyerek megnyilatkozásaiból tudja meg, hogy mire van szüksége a gyereknek, s ezek nemcsak szóbeliek, hanem ugyancsak sokrétűek: ezek közé soroljuk például a test-meleget, az egészség-betegség jeleit, a lelki állapotok megnyilvánulásait s a tudati fejlődés megtapasztalható mozzanatait is.

Ez speciálisan kimunkált megfigyelést igényel, amely ítélettől és előítélettől mentes. Nem engedni a szabadon feltörő kritikát; sőt a nehézségeket leküzdő szeretetteljes együttélést vállal a gyerekekkel, amelyben a gyermek emberi méltóságát megőrizheti.

A gondozás szeretetteljes tevékenységei: a testápolás, a táplálkozás, a melegen tartás, az öltöztetés-öltözködés nemcsak a gyerek fizikai szükségleteit elégítik ki, hanem egyben a lelkét is ápolják, növelik biztonságérzetét és hozzásegítik az egészséges életvitel kialakításához.

Ezt az „anyai” gondoskodást a Waldorf-óvodánkban az óvónő tudatosan magára vállalja, mivel ez nevelői tevékenységének, a gyerekekkel való kapcsolatának, meghatározó része: e tevékenység közben folyamatosan tájékozódhat a gyerek állapotáról, testi és lelki közérzetéről. Kis rítusok alakulhatnak ki e szokásos teendők körül. Fejlődése során a gyerek egyre önállóbban látja el testi szükségleteit, majd az óvónő mintáját követve, ő is felajánlja segítségét a kicsiknek. A családi kapcsolat az egész csoportot átöleli.

A gyermeket körülvevő tárgyi-, a szokásbeli-, az érzelmi- és a tartalmi környezet, bölcsője kell legyen fejlődésének, játékának és tanulásának.

Óvodánk ezért, minden apró mozzanatával a kisgyerek életformáját igyekszik szolgálni, jó minőségű táplálékot adva a gyerek testének, lelkének, egész személyiségének.

A Waldorf - pedagógia alapvetően preventív szemléletű, amely biztosítani kívánja az óvodás gyermekek testileg egészséges, lelkileg szabad, szellemileg kreatív emberré válását. Egészségnevelési célunk a gyermekek egészséges életmód-szükségleteinek biztosítása, testi-lelki, szellemi fejlődésük előítélet-mentes és tapintatos vezetése az óvodában és kedvező irányú változásának támogatása a családban.

A **környezet** és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természeti környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti -, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ezért a környezettudatosság szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket.

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés (WOP IV. fejezet)

Pedagógiánk az érzelmi biztonság fontosságát hangsúlyozza a kisgyerek pszichikus és mentális fejlődésében.

Azt valljuk, hogy ezt az érzelmi biztonságot elsősorban a családnak kell megadnia, de meg kell, hogy adja a gyereket fogadó első intézmény is.

Óvodánk az anyát követve, egyfajta szociális „anyaöl” szeretne lenni a kisgyerek számára.

Nevelésünk a gyerekekben működő természetes erőket kívánja támogatni úgy, hogy a gyerekek szabadon tudja azokat alkalmazni, fejleszteni. Ez szeretetteljes, meleg légkört kíván, amely biztosítja a megfelelő fizikai és pszichés környezetet, s kizárja a zavaró és erőszakos befolyásokat.

Óvni szeretnénk a gyerekkort, hogy a gyerek csak lassan ébredjen fel a kreatív erőket felszabadító, képdús gyermeki álmvilágból. Ennek az a célja, hogy az „ébredés” után viszont valóban önállóan, biztosan, erőteljesen, éberrel tudjon élni a világban.

Elvárások helyett érzelmi biztonságot, védettséget szeretnénk nyújtani. Törekszünk megérteni a gyerek világát, s tisztelni alakuló világképét.

Waldorf-óvodánk áttekinthetővé teszi a mindennapi cselekvések világát a gyerek körül. A gyerek látja a felnőtt tevékenységében, hogy mi miből lesz (kenyér a búzából, baba a fadarabból, stb.), így a későbbi életkorokban is otthonosan mozog az őt körülvevő világban, s nem lép fel az áthatolhatatlan elidegenítő érzés.

A Waldorf-nevelés a gyerek individuális fejlődését differenciált módon segíti, és módot nyújt lényének a közösségben való kibontakoztatására is. Lehetőséget ad valódi közösség

létrehozására, melyben minden gyermeki személyiségre szükség van. Ezáltal, hogy mindenkinek van szerepe, mindenkire szükség van élmény és a szolidaritás érzése, végigkíséri őket kibontakozó életük során.

Óvodánk csoportja életkorilag szándékosan mintegy egyharmad-egyharmad arányban foglalja magába a három óvodai " évjáratot" (ez az ún. vegyes életkorú csoport). Ezzel egyrészt nem törjük meg a család természetes közegét (testvérek), másrészt a felnőtt és kisgyerekek között a nagyobb gyerekekben kitűnő közvetítőket találunk, akik a csoport szokásai, ritmusa, napirendje illetve a közösségi élet szabályai, hagyományai mellett az értékeket is átörököltik évről-évre az utánuk következőknek. Ez a fajta csoportszerkezet a gyermekek összetartozási élményét is pozitívan befolyásolja, illetve közösségi nevelés legtermészetesebb közege.

3. Az anyanyelvi és értelmi nevelés (WOP IV. fejezet)

Az óvodáskorú gyerekeknek szüksége van arra, hogy a környezetében beszélt „anyanyelvét” minél biztosabban tanulja meg.

Az anyanyelvi nevelés az egész óvodai életet áthatja, valamennyi tevékenységi formájában jelen van.

Óvodánk az életünket és világunkat átszövő összefüggéseket megkísérli érzékelhetővé és tapasztalhatóvá tenni a gyerek számára.

Változatos tevékenységeket és élményeket kívánunk biztosítani a számára, de ugyanakkor óvjuk fejlődő belső világát, elősegítjük a fokozatos érlelődését: ott ajánlunk segítséget, ahol a gyerek éppen tart, és megvárjuk, hogy a gyerek önállóan találja meg a következő lépését.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI (WOP V. ÉS VIII. FEJEZET)

1. Az óvoda személyi feltételei

Délelőttönként, egyidejűleg két fő óvodapedagógus

— mindketten rendelkeznek óvodapedagógus szakképzettséggel, és a Waldorf-óvodák Nemzetközi Szövetsége által elismert Waldorf-óvodapedagógiai elméleti és gyakorlati képesítéssel, *valamint az intézmény képviselőjét ellátó pedagógus rendelkezik vezető óvodapedagógusi szakvizsgával.*

— esetleges személyi változásokor, ha a belépő óvodapedagógus nem rendelkezik a Waldorf-óvodapedagógiai képesítéssel, vállalja annak megszerzését. Tanulmányait az alkalmazástól számított 5 éven belül megkezdi.

A pedagógusok munkáját közvetlenül segíti

— teljes vagy rész munkaidőben a dajka.

2. Az óvoda mindennapi életének nyugvópontja – a ritmus

Mint az épületet az oszlopok, úgy tartanak minket a szokásaink. Naponta, hetente, évente – az ünnepek által kijelölt – ismétlődő ritmus szerint élünk. Jól követhető rend uralkodik a mindennapjainkban. Nagyon hamar „megtanulják”, azaz megtapasztalják a gyerekeink, hogy mikor mit teszünk, mi után mi következik. Hamar természetessé válik számukra, hogy ilyen az élet: kiszámítható, tudható, örömteli és izgalmas egyszerre. Így lesznek az óvodáskor végére magabiztos és erős iskolások.

2.1 Az ünnepek ritmusa

Állandó ismétlődéssel térnek vissza az évkör ünnepei, a természet évszakonkénti változásai s az ezzel összefüggő emberi munkák.

Az óvodánkban ünneptől-ünnepig ezekkel a ritmusokkal összhangban próbál élni óvónő és gyerek. Születésnapokon és az év ünnepein nemcsak személyes élményt élhet meg a gyerek, sokkal többet a „közös emberit”.

Az ünnepek megformálását, bizonyos tradíciók segítik, melyek részben ősi, népi hagyományokhoz kapcsolódó „természetvallásos” megértésből, részben — a mi kultúránkban — keresztény szokásokból, részben pedig átélhető „képek”-ből állnak.

Egy-egy ünnepkör általában 4-5 hetes időszakot ölel fel, melynek tetőpontját az ünnepnap jelenti.

Aratás - betakarítás – hálaadás

János naptól kezdve az egész természetet érési, érlelődési folyamatok hatják át. Az őszi kezdetével pedig megkezdődik egy begyűjtési, betakarítási időszak. A **gabonák feldolgozása** ennek az időszaknak a fő tevékenysége, témája: aratás, cséplés, őrlés, cipósütés.

Az ünnepkör végén tartjuk **Betakarítási ünnepünket** (szeptember 29. Szt. Mihály napja). Ez a nap lesz az, amikor először begyűjtjük a "kemencét" és frissen sült cipócskákat készítünk az általunk feldolgozott gabonákból. Ezen a reggelen, a gyerek szépen feldíszített kosarakkal érkeznek, amelyben egy-egy őszi gyümölcsöt, zöldséget hoznak otthonról. Ünnepi asztalt terítünk gyertyával, virággal; az asztal közepére kerül a bőségtál, amit megrakunk a gyerekek által hozott gyümölcsökkel.

Az egész ünnepkört a HÁLA érzése hatja át, hála mindenért, amit a természet adott.

Szt. Mihály időszak

A hónap folyamán az igazi őszi időszakot élhetjük át a gyerekekkel, mely sok színes tevékenységet kínál. A betakarítás még ebben az időszakban is folytatódik.

Az ünnepkör szimbóluma a **sárkány**, melyet Szt. Mihály segítségével sikerül legyőzni. Ezt a szimbólumot papírsárkány formájában jelenítjük meg az időszakban, melyet a gyakran, a szülőkkel közösen szervezett kiránduláson meg is röptetünk.

A Mérleg hava minket is arra készítet, hogy megpróbáljuk egyensúlyba hozni pozitív és kevésbé pozitív tulajdonságainkat. Szükségünk lesz bátor erényekre, melyeket a gyerekek számára a népmesék sárkányos meséi érthetően szimbolizálnak. Ennek kifejeződése az ünnepkör végi **bátorságpróba**. A gyerekek ebben megélhetik az időszak tartalmát. Ez egy fizikai megmérettetés, ahol a kitartásukat, ügyességüket, de a lélek erejüket, kitartásukat is próbára tehetik.

Szt. Márton időszak

Ebben az időszakban a gyerekekkel egyrészt Szt. Mártonra emlékezünk, az ő önzetlen adakozására. A természetben a fény már nagyon érzékelhetően fogy. A lámpások, mécsesek fényére egyre nagyobb szükségünk van, nemcsak fizikai szinten. A **lámpásünnepünk** méltó, meghitt megélése szimbolizálja mindezt számukra.

A természet őszből télbe fordulását, visszahúzódását érzékelve, a Föld belsejében munkálkodó, a kövek barlangok világában otthont lelő **elementáris (elemekhez kapcsolódó) lények**, a törpék elevenednek meg mindennapjainkban.

Advent - Szt. Miklós

Advent a reményteli várakozás ideje, amikor esztendő legsötétebb napjait éljük és ebben a sötétségben Jézus születése fényt gyűjt a lelkünkben. Erre a világosságra, fényre **várunk és készülődünk** ebben az időszakban.

Ha várunk valamire, azt elő is kell készíteni. Mi az előkészületeket az óvodában egy alapos takarítással kezdjük. Előkerülnek a már jól ismert adventi szimbólumok és szokások: adventi koszorú, angyalposta, betlehemi kertecske, szülőkkel közös reggeli éneklés, betlehemes játék, adventi spirál. A készülődéshez hozzátartozik a hagyományos mézeskalácssütés, díszítés és a gyertyamártás.

Szt. Miklós is megérkezik ebben az időszakban, zsákjában mézest, almát, mogyorót és aranydiót hoz.

Vízkereszt – Három király időszak

A karácsonyi ünnepkör folytatását éljük meg a gyerekekkel a három királyok érkezésével. Ennek történetét **dramatikus játék** keretében éljük meg a gyerekekkel. Igazi téli időszak ez. Havas játékokat játszunk az udvaron, de jólesik a szoba melegében is együtt lenni.

Farsang

A felnőtteknek azon igényét, hogy egy évben egyszer idegen bőrbe bújjanak, hogy egy egészen más személlyel azonosuljanak, a gyerekek naponta kielégítik a játéokban. Innen nézve a gyerekeknek nincs is szükségük farsangi ünnepre. Mi mégis tartunk farsangot, ami mindezek miatt nagyon más. Minden farsangnak valamilyen **keretet, témát** (mesterségek ünnepe, vásár, cirkusz) adunk, ami meghatározza a rákészülés időszakát, a jelmezválasztást és magát az ünnepnapot.

A tavasz kezdő napja

A tavasz ébredésének időszaka ez. A benti környezetünkben igyekszünk közel hozni a gyerekek számára azokat a természetben zajló ébredő folyamatokat, amelyek az új élet ébredését jelzik: gyümölcsfaágakat rügyeztetünk, magokat csíráztatunk, virághagymákat figyelünk napról-napra.

A tavasz „születésnapját” gyakran kirándulással is megünnepeljük, illetve színes szalagokkal feldíszített virágzó, rügyező faágat állítunk az évszakasztalra.

Húsvét

Az egyre inkább megmutatkozó tavasz a természet „feltámadását” jelenti számunkra, mely a húsvétra való várakozási időben teljesedik ki. Az óvodában az ünnepi rákészülésen van a hangsúly. Előkerülnek az otthonról hozott búzás tálak és a szeptemberben félretett teli búzás zsákok, melyet elültetünk és gondozunk. A tavaszi nagytakarítás, a tojásdíszítés is az ünnepre való hangolódást segíti.

Az ünnepünket a tavaszi szünet előtti, utolsó napon tartjuk. A konyhában készül az ünnepi kalács, közepében tojással. A gyerekek is koszorúkat formáznak a kapott kalácstésztából. Ezen a napon minden gyerek kap ajándékba egy kidíszített „kakasfát”. A kizöldült búzás tálakat a tojással is ekkor viszik haza.

Mennybemenetel

A húsvét utáni időszakban kiteljesedik, a földtől felfelé emelkedve egyre színesebben mutatkozik meg a természet. A virágba borult fákra, a előbújó rovarokra, a felhők vonulására a gyerekek is szívesen rácsodálkoznak.

Az ünnepkör szimbóluma a pillangó, amit többféle formában is megjelenítünk az ünnepkör alatt.

Magát az ünnepet a szabadban töltjük: kirándulunk, pillangókat „reptetünk”, szappanbuborékot fújunk a gyerekekkel.

Pünkösöd

A pünkösdi időszakban a napjaink nagy részét a szabadban töltjük. Az ünnep napján mindenki fehér ruhában érkezik az óvodába. Az szertartást követően minden gyermek az óvónők által készített **fehér galambocskát** vihet haza.

Szt. János időszak – a nyár ünnepe

A nap az égbolt legmagasabb pontján áll, a természet kiteljesedik ezért óvodai napjainkat már a szabadban éljük. Készülünk a nagyok búcsúztatására, amire a búcsúzó gyermekek szülei egy bábelőadással készülnek.

A nyár ünnepét mindig egy külső helyszínen (parkban, erdőben) tartjuk, ahová nem csak az óvodába járó gyerekeket és családjaikat várjuk, hanem már az újonnan felvett gyerekeket és szüleiket is. Ez egy örömmünnep, ahol a gyerekek különböző ügyességi játékokban vehetnek részt, majd közös énekléssel, tánccal zárjuk az ünnepet és az évet is egyben.

Születésnapok

Évről-évre visszatérő ünnepi események a gyerekek születésnapjai. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek megtapasztalhassa azt a kitüntetett figyelmet és szeretetet, amely a saját születésnapján körbe veszi.

Az ünneplésre kialakult kedves rítust mindig az adott kisgyermek életkorához, egyéniségéhez alakítjuk.

2.2 A nap ritmusa

A kisgyerek igényli az ismert és áttekinthető ismétlődésekkel tagolt időrendet. A családban is fontos a kisgyerek számára az étkezések, a lefekvések és felkelések, a séták és más tevékenységek tagolt rendje, ugyanúgy igényli ezt az óvoda rendjében is. A Waldorfpedagógia a gyerek napját úgy tagolja, hogy a koncentráltabb tevékenységek után mindig egy szabadabb következik. Ez által ritmusa lesz a napnak.

A nap ritmusa

- Az óvónők érkezésüket követően pár mondatban megbeszélik a nap fontosabb eseményeit, egyeztetnek a hiányzó gyerekekről, előkészítik a tevékenységeket. A gyerekek folyamatosan érkeznek, bekapcsolódnak a játékba.
- Szabad játék ideje, művészeti és konyhai tevékenységek.
- Rendrakás, terítés, ölbeli játék az egyik óvónővel, tisztálkodás.
- Reggeli kör: az évszakasztalnál gyülekeznek a gyerekek és az óvónők. Gyertyagyújtás, illosztás, köszöntik a napot. Az időjárásról versben vagy dalokban beszélnek. Imaszerű verset mondanak.
- Ritmikus játék
- Tízórai
- Tisztálkodás, öltözködés
- Szabad játék, munka a kertben.
- Tisztálkodás
- Ebéd
- Mese vagy bábozás.
- A szülők folyamatosan jönnek a hazamenő gyerekekért
- Tisztálkodás
- Csendes pihenő, alvás
- Uzsonna
- Rendrakás, búcsúzás

2.3 A hét ritmusa

A hét napjaihoz kötődő, mindig vissza-visszatérő azonosságok tagolják a hetet érzékletesen. A hét minden napjához kötődik egy-egy művészeti tevékenység: hétfőn - rajzolás, kedd - viaszozás, szerda - gyapjúkép készítés, csütörtök - cipósütés, péntek - festés.

Vannak hetente visszatérő egyéb tevékenységeink is – euritmia, kirándulás – amik mindig azonos napra esnek.

Évi, havi, heti ritmusok a Waldorf-óvoda étrendjében is megjelennek.

Havi változásban mindig az idényjellegű zöldségek, gyümölcsök szolgálnak táplálékul, a hét napjait pedig a feldolgozott gabonafajták különböztetik meg.

Példa az étkezésben kialakult heti rendre:

Hétfő — rizs; kedd — árpa; szerda — köles; csütörtök — rozs; péntek — zab;
(szombat — kukorica; vasárnap — búza).

2.4 Nyitva tartás, szünidők

Az óvodánk nyitva tartása a szülők munkaidejéhez többé-kevésbé alkalmazkodva, reggel nyit. Fél kilencig szükséges, hogy minden gyerek megérkezzen. Ennek az időpontnak a betartását azért kérjük, hogy a (minimálisan egy órai) benti szabad játékra lehetősége legyen minden gyereknek.

Óvodánk a kisgyerek igényeihez igazodva ideálisnak tartja, hogy a délelőtti óvodai tartózkodás után a gyerek visszatérhessen személyes élete színterére, a jól megszokott családi otthonba. A közösségben kapott ingerek feldolgozásához a zavartalan feltételek elsődlegesen itt teremthetők meg, hiszen a kisgyereknek maga a közösségben való lét is tanulandó feladat, állandó figyelmet, alkalmazkodást kíván tőle.

Amennyiben az otthoni pihenés nem lehetséges, a gyermek, délutáni elhelyezését óvodánk magára vállalja.

A délutánra való felvétel azonban nem automatikus, minden esetben egyéni, az egyes gyerekekre és családra vonatkozó döntést igényel.

Az óvónők és szülők személyes beszélgetésen vesznek részt. Az óvónők részéről fontos az alapos pedagógiai tájékoztatás a Waldorf-pedagógia általános, embertani szempontjairól, a délután rendjéről; valamint a szóban forgó gyerek személyes fejlődéséről, óvodai jelenlétéről. A szülők részéről pedig szükséges a helyzetük kellő feltárása, csak ezután következhet a közös mérlegelés. A döntést természetesen a szülőknek kell meghozniuk!

A tudatos, körültekintő döntés megszületése után a gyerek is könnyebben elfogadja a hosszabb óvodai tartózkodást.

A ritmikus váltásokba és változásokba tartoznak a pihenők és szünetek, ugyanúgy, ahogy az alvás hozzátartozik az emberi természet ritmusához. Negyedévenként szüksége van a gyerekeknek szünidőre, amikor az óvodában szerzett tapasztalataikat beleviszik saját életükbe és feldolgozzák.

A kifáradás hosszabb idő után többek között irreverzibilis dekoncentrációs folyamatokat is elindíthat.

3. Óvodánk kapcsolatrendszere

3.1 Belső kapcsolatok

A család-óvoda kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ezért első perctől alapvető feltételnek tartjuk a családokkal való jó együttműködést.

Kapcsolattartás színterei óvodánkban

- Az óvodai írásos jelentkezést követően személyes találkozáson, beszélgetésen keresztül ismerkedünk a családokkal. Az óvodánkba való felvételnél alapvető kérdés, hogy a szülők ismerik-e a Waldorf-pedagógiát, tudják-e milyen közegbe, környezetbe hozzák gyermekeiket. Milyen elvárásokkal érkeznek hozzánk.
- Lehetőség van arra, hogy a gyermek édesanyjától való leválása fokozatosan történjen. Így a gyermek óvodai életbe való bekapcsolódása egy-egy rövidebb időszakkal kezdődik, majd az egész délelőttöt felöleli. Kezdetben édesanyjával együtt ismerkedhet a közösséggel.
- Az óvodai életet megelőzően a gyermekeknek és szüleiknek lehetőséget biztosítunk az ismerkedésre. Egy éven keresztül kéthetente egy délutáni játszóház keretében várjuk az érdeklődőket. Itt az óvodai élet egy-egy elemével – szabad játék, ritmikus körjáték, formázás, uzsonna, mese – ismerkedhetnek életkoruknak megfelelő szinten a gyerekek, természetesen szüleik közreműködésével és óvodánk egyik pedagógusának a vezetésével.
- Az új gyermekek érkezésekor vagy rendkívüli esetekben családlátogatásokra kerül sor.
- Havonta egy alkalommal a szülői körökön nevelési és pedagógiai témákkal, az óvodát érintő aktualitásokkal foglalkozunk. Ezek a beszélgetések nagyon élők, a szülők aktívan vesznek benne részt.
- Az egyes ünnepkörök után havi egy alkalommal fogadóórát tartunk, ahol egyéni problémákkal foglalkozunk, ha szükséges megoldásokat nyújtunk illetve tájékoztatást adunk a szülőknek gyermekük fejlődéséről. Az jó együttműködés érdekében szülők is, óvónők is bármikor kezdeményezhetnek rendkívüli fogadóórákat.
- Ismeretterjesztés céljából előadásokat szervezünk a szülőket érdeklő, érintő témákban (nevelés, orvoslás, egészséges életmód, ünnepkörök...), meghívott előadókkal.
- Az óvoda építése-szépítése, a közös munkák is jó lehetőséget nyújtanak a szülőkkel való kapcsolat elmélyítésére, a családok jobb megismerésére, illetve család-család közötti barátságok kialakítására.

Hagyományaink

- közös kirándulások szervezése
- ünnepekre való közös készülődés
- négy napos nyári táborozás
- kézműves hétvégék
- garázsvásár

A szülők és a pedagógusok kapcsolata

A szülőknek és óvónőknek kölcsönösen egy bizonyos fajta együttműködést kell felajánlaniuk és elfogadniuk egymástól. Ez az együttműködés természetesen a gyermekre irányul és a gyermek javát keresi.

Az óvónők és a kuratórium kapcsolata

Az óvónők évente egyszer beszámolót tartanak a kuratórium tagjainak a pedagógiai munkáról. Rendkívüli esetekben kuratóriumi ülés összehívását kezdeményezhetik.

A szülők és a kuratórium kapcsolata

A szülői közösség képviseleti úton 3 (három) tagból álló **Szülői Széket** hoz létre, amely jogosult eljárni valamennyi szülő képviseletében, illetve az intézmény egészét érintő ügyekben, mind a fenntartó, mind pedig a pedagógusok felé.

3.2 Külső kapcsolatok

- A Waldorf pedagógiai program alapján működő intézmények: óvodák, iskolák. Tájékoztató, bemutatkozó jellegű előadások szervezése az iskolai beiratkozásokat megelőző időszakban, meghívott Waldorf iskolák részvételével. Programjaikon való részvétel.
- Waldorf óvónőket képző intézmények
- Magyar Waldorf Óvónők Szemináriuma: hospitálók fogadása
- Waldorf Szövetség
- Waldorf – Ház (pedagógiai szolgáltató intézet)
- Pedagógiai szakszolgálatok
- Zuglói Család- és Gyermekjóléti Központ

V. GYERMEKVÉDELEM (WOP 3. melléklet)

Óvodánk alapvető nevelési céljai között fogalmaztuk meg a gyermekek védelmét. A gyermekek belső világának védelme, ápolása és erősítése annak érdekében, hogy testileg egészséges, lelkileg szabad és szellemileg alkotó legyen, képessé váljon arra, hogy környezetét emberségesebbé tegye. A Waldorf - Óvodapedagógiai Programunk teljes egészét áthatja a gyerekek iránt érzett tisztelet

Szem előtt tartjuk a gyerek alapvető jogait a testi egészségre, érzelmi biztonságra és szellemi szabadságra.

Minden gyerek felé szeretettel, pozitív attitűddel fordulunk, hátrányos megkülönböztetés senkit nem érhet. Minden gyerek az óvodai csoport egyenrangú tagja, mindenki számára az egyenlő hozzáférés biztosított.

Munkánkkal szeretnénk aktívan szolgálni a gyermekek védelmét, mint olyat azáltal, hogy ügyelünk a koruknak megfelelő élet- és fejlődési körülményekre, és ezt emeljük a pedagógiai hétköznapiak kialakításának alapjává.

Óvodánk koncepciója tudatos kiegyenlítő elemeket tartalmaz, hogy ellene hassunk a lehetséges károsodásoknak, melyek a modern élet következtében a gyermekeket érhetik. (Ld. A program előző fejezeteiben!)

A pedagógiai program sajátosságaihoz igazodva a gyermekvédelem az óvoda-család kapcsolatára is hatékonyan kiterjed. Mivel óvodánk szülői kezdeményezésre alakult, elsősorban a gyermek teljes megismeréséhez nyújtunk segítséget.

Feladatok

- Részletes anamnézist a szülőktől a gyermek eddigi életéről (családi viszonyok, gyermekvárás, szülés, csecsemőévek, kisgyermekkor, a gyermek alkata) Ld. A mellékletben!
- Családlátogatás minden újonnan érkezett gyermeknél – életkörülmények, szokások megismerése, gyermek helye a családban.
- A családok életének folyamatos figyelemmel kísérése – napi kapcsolattartás, szülői körök.
- Gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése és rögzítése a fejlődési naplóba. Havi rendszerességgel gyermek-megfigyelési konferencia, ha lehetséges szakértő bevonásával.
- Egyéni segítségnyújtás megszervezése a felmerülő nevelési és szociális problémák észlelése esetén – fogadóórák kezdeményezése szülő és óvónő részéről egyaránt, szakemberek, szakszolgálatok ajánlása.
- Előadások megszervezése a Waldorf-pedagógia és az egészséges életmód témakörein belül.
- Óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezése – ruhagyűjtési akció.
- A család szociális és anyagi helyzetének megfelelően méltányossági kérelem a kuratórium felé.
- A szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése – szülői részvétel az ünnepek és egyéb közös programok szervezésében, lebonyolításában.

Óvodánk jellegéből fakadóan a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek előfordulása nem valószínű, de ellenkező esetben az ő nevelésüknél a szociális anyai megteremtése még fokozottabban van jelen, biztosítva ezzel a családi nevelés esetleges hiányait.

Gyermekvédelemhez kapcsolódó további fejezetek:

- Gyermekkép
- Óvodapedagógusaink feladata
- Gyermekmegfigyelés
- A család – óvoda kapcsolata

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az **egyenlő bánásmód** követelménye és az **esélyegyenlőség** előmozdítása a Waldorf-pedagógia alapelveiben és értékeiben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van testi egészségre, érzelmi biztonságra és szellemi szabadságra.

A Waldorf-pedagógus minden gyerek felé szeretettel, pozitív attitűddel fordul, hátrányos megkülönböztetés senkit nem érhet. Minden gyerek az óvodai csoport egyenrangú tagja, számára az egyenlő hozzáférés biztosított kell legyen.

A Waldorf-pedagógia **befogadó** pedagógia. A gyerekek között fennálló különbségeket, a pedagógiai programunk mindvégig figyelembe veszi, módszereiben és eszközeiben egyénre szabott megoldásokkal él.

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A Waldorf-pedagógiát szemléletében és módszereiben is a **gyermekközpontúság** és **családközpontúság** jellemzi. A szülők és óvónők közötti kölcsönös tiszteleten alapuló együttműködése pedagógiánk alappillére. Szemléletünk szerint, bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csak ilyen hozzáállással ellensúlyozható.

Az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva abban is kiemelt szerepük és felelősségük van, hogy ösztönözzék az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Sajátos nevelési igényű gyermek

Óvodánkban a **szakfejlesztés nélküli befogadó integráció** valósulhat csak meg – a sérült gyermeket, speciális igényeinek figyelembe vételével nevelhetjük ép társaival együtt.

Hisszük ugyanis, hogy a Waldorf-Óvodapedagógiai Program szerint felépülő óvodai élet gyógyító hatásai miatt, jó hátteret teremt a Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyermekek integrált nevelésére.

Óvodánkban sajátos nevelési igényű gyerekek fogadása abban a formában valósulhat meg, ha a család óvodai időn túl biztosítja gyermeke számára a szakellátást.

(Óvodai időben szakember segítségét sajnos nem tudjuk biztosítani.)

Kiemelt figyelmet fordítunk azonban arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon a képességeinek megfelelő fejlődéséhez, és a kívánt fejlettségi szint eléréséhez speciálisan képzett szakemberek segítségével az összehangolt, folyamatos pedagógiai munkát tartjuk fontosnak. Ebben támogatjuk és segítjük a szülőket.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének főbb alapelvei

- A különleges bánásmódot igénylő gyerekeknek nem a nehézségeire fókuszálunk, hanem olyan biztonságot sugárzó, szeretetteljes, elfogadó légkört igyekszünk biztosítani számukra, amely szelíden tartja, hangolja és inspirálja őket. Természetesen mindezt úgy alakítva, hogy a csoport érdeke se sérüljön közben.
- Méltóságukat és szabadságukat tiszteletben tartva támogatjuk őket abban, hogy individuális fejlődési útjukat járva felismerhessék és beteljesíthessék életfeladatukat.
- Nevelésük során az általános pedagógiai célkitűzéseink megvalósítását tartjuk szem előtt.
- Szakemberek segítségével támaszkodva alakítjuk ki azokat a speciális módszereket és eszközöket, amelyek a csoport életébe beilleszthetőek és az adott gyermek sajátos, egyéni szükségleteihez alkalmazkodnak.

VI. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

1. A pedagógiai program érvényességi idejének meghatározása:

- A Program érvényes 2001. évtől, a felülvizsgálati módosítás érvényes 2022. szeptember 1-től visszavonásig.

2. A program elfogadása és esetleges módosítására vonatkozó jogosultság:

- A nevelőtestület jogosult dönteni.

Módosításra sor kerülhet:

- Törvényi változás következtében.
- Gyakorlati alkalmazás során felmerülő változás következtében.
- A partnerközpontúság jegyében a Szülői szék kezdeményezésére.

3. A program értékelése és felülvizsgálata:

- Ha a törvény másképpen nem rendelkezik, legfeljebb 5 évenként szükséges.

4. A program nyilvánosságra hozatalának módja:

- Tájékoztatás céljából a program kifüggesztésre kerül az óvodában, illetve elérhető elektronikus úton, az intézmény honlapján – www.manofalva.hu

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Intézmény OM - azonosítója: 200059	Készítette: ..... <i>Kaszás Katalin intézményvezető</i>
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
../2022. (...) határozatszámom el- fogadta: ..... <i>Nevelőtestület nevében</i>	Szakértette: — ..... <i>Szakértő</i>
../2022. (...) határozatszámom jóváhagyta: ..... <i>intézményvezető</i>	
Egyetértését kinyilvánító: ..... <i>Damó Eszter Fenntartó képviselője</i>	
Hatályos a kihirdetés napjától: 2022. szeptember 1.	
A dokumentum jellege: Nyilvános	
Megtalálható: www. manofalva.hu	
5/2016. MÓDOSÍTOTT VÁLTOZAT (Eredeti példány)	

SZAKIRODALOM

- A Waldorf óvodapedagógiai program. Budapest, 2012.
- Óvodai nevelés országos alapprogramja 137/1996 és 227/2009 számú Kormányrendeletek
- 2011- évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről és azok módosításai
- Villányi Györgyné: *Óvodai programkészítés*. OKKER.
- Nagy Jenőné — Ranschburg Jenő — Szakács Mihályné — Tárnokiné Joó Ildikó : óvi — *Óvodavezetési ismeretek*. I.—II. kötet. Raabe, 1999 - 2000.
- Dr. Szüdi János: *Óvoda a közoktatás rendszerében*. OKKER.

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

Jegyzék az óvoda eszközeiről és felszereléseiről

1. Helyiségek

Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás stb.) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályzatok tartalmazzák.

Eszközök, felszerelések	Mennyiség	Megjegyzés
Csoportszoba	2	egybenyitható
Óvónői szoba	1	
Gyermeeköltöző	1	
Gyermeekmosdó	3	egy helyiségen belül
WC	3	egy helyiségen belül

Kiszolgáló helyiségek

Felnőtt öltöző	1	együtt az óvónői szobával
Melegítőkonyha	1	
Felnőtt WC, mosdó	1	
Éléskamra	1	
Tisztító szerek tárolója	1	padlásfeljáró

Játszóudvar

Kerti pad	1	
Mászoka	2	
Kötelek, gyűrűk		
Homokozó és tartozékai	1	

2. Bútorzat és egyéb berendezési tárgyak

Csoportszoba

---

gyermekszék	27
gyermekasztal	8
óvodai fektető	gyermeklétszám szerint
fektető tároló	1
sötétítőroló	2
függöny	2
já téktartó szekrény vagy	8
polc	
felnőtt szék	2
szeméttároló	1
táblatartó	1
galéria	1
játéktároló kosarak	30
vizes állvány	1

Óvónői szoba

íróasztal és szék	1—1
telefon	1
könyvespolc	2
iratszekrény	1

Gyermeköltöző

öltözőpad	4
ruhatároló fogas	25
cipőszekrény	1

Gyermekmosdó és WC

---

törölközőtartó	25
falipolc	1

3. Tisztálkodási és egyéb felszerelések

egyéni tisztálkodószerek	felnőtt és gyermeklétszám szerint	fésű, fogkefe, fogmosópohár
tisztálkodószerek		szappantartó, körömkefe
konyhai textíliák		konyharuha, kötény
textil szalvéta	két garnitúra	gyermeklétszám szerint
törölköző	3 garnitúra	gyermeklétszám szerint
ágynemű		gyermeklétszám szerint
párna, takaró		gyermeklétszám szerint

4. Felnőtt munkavégzéshez szükséges eszközök

Vasaló	1	
Vasalóállvány	1	
Takarítóeszközök	3 garnitúra	
Kerti munkaeszközök	1-1	gereblye, lombseprű, seprű, ásó, locsolókanna (gyerekméretben is)
Hűtőgép	1	
Porszívó	1	
Melegítő konyhai eszközök		Létszám szerint

5. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

<u>Ének, zene, énekes játékok eszközei:</u> xilofon, furulya, gyermek hangszerek	Program szerint
<u>Értelmi képességeket és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök:</u> ásványok, kristályok, termések, csigák, kagylók, kövek, gyökerek, farönkök, ágak, gallyak	Program szerint
<u>Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök:</u> táblák, ecsetek, 3 színű aquarellfesték, szinesgyapjú, gyapjútáblák, méhviaszgyurma és -kréta, ollók	Gyermeklétszám szerint
<u>A természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok:</u>	Program szerint

rongybabák, kötött állatok, babaház, babakocsi, bölcső, kiságy, babakonyhai eszközök, bababútorok

A munka jellegű tevékenységek eszközei: fűrés, kalapács, reszelő, kézifurdancs, faragókés, barkácsoló

Program szerint

6. Egészség- és munkavédelmi eszközök

Ételmintavétel-készlet	5
Mentőláda	1
Gyógyszeres szekrény (zá- ható)	1
Tűzoltó készülék	2

2. SZÁMÚ MELLÉKLET

Felvételi anamnézis

1. A gyermek személyi adatai

- A gyermek neve, születési helye és ideje (év, hó, nap), lakhelye.
  - Szüleinek neve, születési ideje*, foglalkozása*, telefonszáma (otthon, munkahelyen ill. mobil), napi munkaidő-beosztása.
  - Testvéreinek neme, születési éve.
- (A *-al megjelölt kérdésekre a válaszadás önkéntes.)

2. Gyermekvárás, szülés, csecsemőévek

- Milyen volt a gyermekjövetelének híre (tervezett vagy „váratlan” volt-e a fogantatás; egyéb körülmények)?
- Hogyan fogadta családja érkezésének hírét (férj, nagyszülők, testvérek)?
- Hány hónapig hordta őt édesanyja?
- Milyen volt az áldott állapot, voltak-e rendellenességek?
- Milyenek voltak születési körülményei (az édesapa jelen volt-e, otthoni vagy hagyományos kórházi szülés volt-e; milyen kapcsolat volt a szülésben segédkezőkkel, kórházi személyzettel)?
- Voltak-e rendellenességek születésének folyamatában (elhúzódó szülés, fogó, vákuum, császármetszés, koraszülés, más események)
- Édesanyjával maradt-e vagy újszülöttosztályra került?
- Meddig táplálta édesanyja anyatejjel, kapott-e tápszert; mikor tértek át a szokásos étkezésre?
- Hogyan telt első időszaka (sírós vagy nyugodt stb. volt-e a baba; átaludta-e nyugodtan az éj szakát)?
- Fejlődésének melyek voltak a főbb szakaszai (mikor bújt ki az első foga; hány hónaposan állt fel először; mikor mondta ki az első szót)?
- Első 12 hónapjára visszagondolva, milyen kép jut róla eszükbe szüleinek?

3. A kisgyermekkor

- Kivel töltötte a gyermek első 3 évét és miért (édesanyja, nagyszülő, nem családtag)?
- Mikor lett szobatiszta, hogyan zajlott le az átszokás?
- Milyen kisgyermekkorai betegségeket esett át (azok ideje, lefolyása)?

- Milyen jelenlegi egészségi állapota?
- Járt-e bölcsődébe (ha igen, miért, hány éves kortól, milyen volt a beszoktatás, hogy érezte magát)?
  - Mikor mondta ki az „én” ill. az „enyém” szót?
  - Milyen lakásban élt ebben az időszakban (lakótelep, kertés ház stb.)?
  - Hányan és kik laktak egy fedél alatt (milyen volt a kapcsolatok minősége)?
  - Ha vannak testvérei, hogyan illeszkedett be közéjük?
  - Ha körülötte voltak — a testvéreken kívül — más kisgyermek is, szívesen kapcsolódott-e hozzájuk vagy inkább elmélyedni szeretett?
- Járt-e már korábban óvodába (ha igen, hány éves kortól, milyen volt a beszoktatás, hogy érezte magát: szívesen járt, közömbös volt vagy muszájként élte meg; milyen volt kapcsolata a társakkal és az óvónőkkel)?
  - Milyen a közösséghez való viszonya (visszahúzódó, átlagos, vezéregyéniség stb.)?
  - Vannak-e állandó játszótársai (ha igen, milyen velük a viszonya)?
  - Mit játszik legszívesebben, mivel szeret otthon játszani (építőköcska, baba, autó; rajzolni, festeni, barkácsolni szeret stb.)?
  - Mik a kedves/kedvenc játéktárgyai?
  - A nyugodtabb vagy a mozgalmasabb játékokat részesíti-e előnyben?
  - Mik az alapvető jellemvonásai (szeret-e középpontban lenni; könnyen vagy nehezen teremt-e kapcsolatot; szeret-e beszélni vagy szívesebben hallgat)?
  - Milyenek az alvási szokásai (alszik-e délután, mikor alszik el este; milyen álma van; kivel alszik közös szobában)?
  - Mely szülői tevékenységekbe kapcsolódik be szívesen, melyektől húzódozik?
  - Néz-e tévét (ha igen, szereti-e, mik a kedvenc műsorai, mennyi időt tölt a tévé/videó előtt)?
  - Vannak-e számítógépes játécai (ha igen, mennyit játszik velük)?
  - Mik a kedvenc ételei (milyen ételeket részesít előnyben)?
  - Hogyan telik egy átlagos napja (ébredéstől lefekvésig)?
  - Hogyan zajlik esti lefekvése (szoktak-e mesélni neki este/napközben, könyvből/émlékezetből/kitalált történeteket)?
  - Változtak-e lakás- és életkörülményei ezen időszak alatt?
  - Hogyan jellemezhető családja (otthonülős, kirándulós, nagy baráti társasággal rendelkező, programokra nyitott, sportos stb.).
  - Milyen a kapcsolata a természettel (vannak-e körülötte növények, állatok; szeret-e keréskedni, virágápolásban segédkezni)?
  - Milyen a kapcsolata a környezeti tárgyakkal (vigyáz rájuk, félti őket stb.)
  - Milyen tilalmakat fogalmaztak meg számára ebben az időszakban, hogyan reagált azokra?

4. A gyermek alkata

- Hogyan viselkedik a gyermek kisebb, nagyobb gyerekekkel, felnőttekkel?
- Hogyan viseli, ha szülei hosszabb időre magára hagyják?
- Milyen az alaptermészete (lobbanékony, hevesen reagál, dühössé válik, elszánt, szívesen birkózik nehézségekkel, vezérkedésre hajlamos; csendes, visszahúzódó, félénk, együttérző, segítőkész, alkalmazkodó, idegenkedő, szomorkodásra hajló; vidám, nyüzsgő, nyughatatlan, minden lében kanál; rövid ideig van türelme a dolgokhoz, igényli a változatosságot; sok barátja van, társasági ember; nyugodt, kiegyensúlyozott; nehéz kihozni a sodrából, ragaszkodik a megszokott dolgokhoz, lassú mozgású; szereti a hasát, szívesen csipeget az étkezések között is stb.)?
- Milyen a haja, szeme színe?
- Milyen testalkatú (vékony, gömbölyded, átlagos felépítésű; alacsony, közepes vagy nyúlánk stb.)?
- Milyenek érzékszervei, testi egészsége (szemüveges, lisztérzékeny stb.)?

5. A jelentkezés indoklása

- Honnan ismerik a szülők Waldorf-pedagógiát, milyen szempontok alapján döntöttek a jelentkezésről; közös elhatározás volt-e ez?
- Milyen elképzeléseik, elvárásaik vannak az óvodával kapcsolatban?
- Mit szeretnének még a gyermekükről elmondani; milyen, a jelenlegi időszakra vonatkozó megjegyzéseket; kiegészítéseket, tájékoztatást kívánnak hozzáfűzni?

Nyilatkozom, hogy a fentiekben közölt adatok nyilvántartásba vételéhez hozzájárulok és kérem azok bizalmas kezelését!

Szülők aláírása, dátum

(Kérjük az anamnézishez a gyermek fényképét csatolni.)

3. SZÁMÚ MELLÉKLET

Mi a Waldorf-óvoda?

(Alapelvek és kritériumok a név-használat és minőséggyondozás irányában)

- A Waldorf-óvodapedagógus munkájának alapja Rudolf Steiner antropológiája, „Általános embertanának” ismerete – különös tekintettel a kisgyerekkor sajátosságaira. A pedagógus törekedjen ezek folyamatos elmélyítésére, gyakorlati megélésére és alkalmazására, vegyen részt továbbképzéseken.
- A pedagógiai munka a Waldorf-Óvodapedagógiai Program (1997) és az arra épülő, Waldorf-pedagógiai szakértők által elfogadott/szakértett Helyi Program szerint folyik.
- A Waldorf-óvodai csoport délelőtti életét két szakképzett óvodapedagógus együttes munkája kíséri. A csoportvezető óvónőnek legyen felsőfokú óvodapedagógusi végzettsége, valamint a Nemzetközi Szövetség a „Waldorf Steiner Kisgyermekkorai Nevelésért” és a Magyar Waldorf Szövetség által elismert Magyar Waldorf Óvodapedagógus Képzés tanúsítványa. A csoport másik óvónőjének legyen állami képesítése, a Waldorf-óvónői képesítést pedig alkalmazásától számított 5 éven belül szerezzék meg. Az óvoda délutáni működésének személyi és szakmai feltételeit, a 4-es számú melléklet ajánlásait szem előtt tartva a Helyi Programban meghatározott pedagógiai szempontok szerint, a pedagógusok a fenntartókkal egyeztetve alakítják ki.
- Az óvoda pedagógiai vezetését az együtt dolgozó óvónők közössége, az Óvónői Konferencia látja el. A feladatokat megosztja. Az Óvónői Konferencia felel a nevelés minőségének fejlődéséért, az óvodavezető ellátja az óvoda vezetését. A Fenntartóval együtt felel a működés törvényességéért.
- „Minden nevelés önnevelés” mondja Rudolf Steiner. A Waldorf-óvónő folyamatosan fejleszti önmagát, egyénileg és a konferencia munkán belül is. Együtműködik más Waldorf-intézményekkel regionális, országos és nemzetközi szinten.
- Minőséggyondozás területén a Waldorf-óvodák követik a Magyar Waldorf Óvodák közös ajánlását, melyet a Magyar Waldorf Szövetség elismer. Ezzel összehangolva kidolgozzák saját önellenőrzési rendszerüket.
- A működtetésben törekednek a tudatosságra, átláthatóságra. A szülőkkel folyamatos kapcsolatot ápolnak, nyitottak és együtműködnek velük a gyerekek érdekében, átláthatóságra törekzenek.
- Igyekeznek a nyilvánosságban dolgozni, a Waldorf-pedagógia értékeit megosztani, és a kulturális életben tevékenykedni.

Nevelési alapelvek:

- A gyerekek között a legfontosabb az óvónő belső magatartása, hitelessége.
- *Mivel a gyerek nem tud nem utánozni, az óvodapedagógusnak jó mintát kell adnia, a gyerekek között tudatosan kell jelen lennie.*
- *Az óvónő törekedjen megismerni a gyerek fejlődésének szakaszait.*
- *Tisztelje a gyerek egyéniségét.*
- *Készítse elő a megfelelő környezetet, melyben a gyerek bizalommal ismerheti meg a világot, annak erkölcsi oldalát.*
- *Fordítson figyelmet a mozdulatok helyes használatára a ritmikus játékokban.*
- *Segítse a gyerek kreativitását.*
- *A Waldorf-óvoda vegyes csoportokkal működik.*
- *A nap, a hét, a hónap és az év ritmusai egymásra épülnek, áthatják egymást, a hétköznapi történések időnként ünnepekké emelkednek a Waldorf-óvodában.*
- *A Waldorf-óvoda fontosnak tartja a szabad játékot, ezzel segítve a szociális kapcsolatok kiépítését.*
- *A Waldorf-óvoda egyszerű, természetes játékokat használ, melyek segítik a képzelőerő kibontakozását.*
- *A természettel való kapcsolatot ápolja a Waldorf-óvoda, elősegítve ezzel a gyermekben a világra való rácsodálkozást és hálaérzetet.*
- *Az úton járás a fontos, nem a megérkezés, ezért a Waldorf-óvoda nem az eredményért dolgozik.*
- *A Waldorf-óvodában fontos az anyanyelvi nevelés, mint minden egyéb területen ebben is az utánzás a kulcs, nem javítgatják a gyerekeket, csak jó mintát adnak.*
- *A kisgyerek számára a valódi tapasztalatok és kapcsolatok a fontosak, ezeket nem a média által kaphatja meg, szüksége van az emberre, mint hídra a világ felé.*

4. SZÁMÚ MELLÉKLET

Waldorf-óvodánk szervezete, működése

1. Óvodai nyitva tartás

Óvodánk napi 8 órás nyitva tartással működik.

A pedagógiai program szerinti szünetek ideje alatt az óvoda zárva tart. A szünetek munkanapjai az óvónők számára nevelés nélküli munkanapok: a szünetekben látják el nevelésen felüli egyéb munkaköri feladataikat, illetve veszik igénybe rendes szabadságukat.

2. Kötelező alkalmazotti létszám, munkakörök, a munkakörök betöltéséhez szükséges szakképzettségek

Intézményvezető

Az intézményvezető rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges végzettségekkel.

Az intézményvezetői munkakörre előírt kötelező óra-kedvezményrel Waldorf-óvodák, így a mi intézményünk sem él.

Óvónők

A csoport délelőtti munkáját folyamatosan és egy időben két óvónő látja el, akik rendelkeznek a megfelelő képesítésekkel. Az „anyai” gondoskodást, gondozást nem csak a dajka látja el, hanem az óvónők is tudatosan magukra vállalják. Hitünk szerint az óvónő nevelői tevékenységének, a gyerekekkel való kapcsolatának meghatározó részét képezik a gondozási feladatok.

Egyéb munkakörök, technikai létszám

A pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkakör betöltésére 1 fő dajkát foglalkoztatunk.

Az óvoda működésével felmerülő nem pedagógiai feladatok további részét (pl. gondnoki, karbantartói, gazdasági, adminisztrációs, ügyintézési tevékenység) a fenntartó látja el a szülői közösség aktív személyes közreműködésével.

3. Az óvodapedagógusi munkakör sajátosságai

Kötelező óraszám

A teljes munkaidőben foglalkoztatott óvodapedagógusok kötelező gyerekek között töltendő óraszám a heti 32 óra. A napi teljes munkaidőből fennmaradó részt az óvónők napi esetmegbeszéléssel és a következő nevelési napra történő előkészületekkel töltik.

Munkaköri feladatok

Részletesen lsd. Óvodapedagógusaink feladata c. részben (WOP VII. FEJEZET)

Az óvodapedagógusok a feladatokat egymás között megosztva, illetve együttesen végzik. A munkaköri többletfeladatokat a pedagógusok a nevelési időszakokban munkaidejükön felül, illetve az óvodai szünetek nevelés nélküli munkanapjaira ütemezetten végzik, a túlmunka elszámolása az óvodai szünetekkel biztosított.

4. Gyermekétkeztetés

Waldorf-óvodánkban a pedagógiai elvekkel összhangban hangsúlyos, hogy a tízórait az óvónők és a gyerekek közösen készítik el, és az így elkészült ételleket fogyasztja mindenki a közös étkezésen. Az ételek ennek megfelelően egyszerűen elkészíthető, hús- és tojásmentes, gabona alapú egytálételek. A családi, közös főzéshez megfelelő és elegendő, az óvoda melegítőkonyhája és a szárazélelmiszerek tárolására alkalmas kamrája.

A gyermekek ebédeltetése szerződött partner bevonásával történik.

5. Az óvodai jogviszony sajátosságai

A szülők, gyerekük beíratásával a Waldorf-pedagógiát tudatosan választják. Ezáltal sajátosan megjelenik a civil szektorbeli intézményfenntartói tevékenységben való részvétel követelménye (közhasznú cél támogatása adománnyal és személyes közreműködéssel). Az óvoda működtetése és fenntarthatósága érdekében szoros együttműködés és támogatás alakul ki a szülői közösség és az intézmény között, amelytől jogi szempontból elhatárolódik az óvodai nevelés: a gyermek és óvoda köznevelési jogviszonya közvetlenül nem kapcsolható össze a fenntartó tevékenységével és támogatásával.

6. Önigazgatás, szervezet

A Waldorf-óvodák Rudolf Steiner által megfogalmazott három alapelve épülnek: önigazgatás, demokratikus-republikánus elv, funkcionális hármas tagozódás.

Az óvoda pedagógusai alkotják az Óvónői Kollégiumot (nevelő testületet), amelynek keretében közösen döntenek a pedagógiai munkát érintő kérdésekben, például a gyerekefelvétellel, a gyerekek nevelésével és az óvodai jogviszonnyal kapcsolatos kérdésekben. Az intézményvezetői a jogszabályok szerinti egyszemélyi felelősséggel tartozik az óvoda vezetéséért.

Az óvodák fenntartója a Kapu Waldorf Alapítvány szülői kezdeményezésre alapított nonprofit civil szervezet. A mindenkori szülői közösség támogatásával működő fenntartó és az óvoda kapcsolatában domináns és hangsúlyos az együttműködés, az óvoda működése, mint közös cél szolgálatában. A fenntartói tevékenységet a szülői közösség a civil szervezetekről szóló jogszabályok keretei között látja el önkéntes személyes közreműködés vállalásával és az intézményfenntartói cél anyagi támogatásával. Fontos az óvoda működését érintő feladatokban a szülői részvétel. A fenntartói-óvodai közös testületekben a szülői jelenlét szabályozott jogviszony (önkéntes jogviszony, megbízás) keretében, az óvoda szakmai és szervezeti önállóságának megtartásával történik.

Óvodánk egy gyermekcsoporttal működik. A gyerek- és alkalmazotti közösség létszáma lényegesen kevesebb a jogi szabályozás modelljét adó, több csoportos óvodákétól, a közösségi szervezet és működés kevésbé tagolt, a kapcsolattartás családiasan közvetlen, a nevelés személyi és tárgyi feltételei is eltérőek.

Az intézmény szervezetének és működésének alapelvei a helyi sajátosságoknak megfelelően valósulnak meg. Az óvoda működése, mint közös cél érdekében az intézmény és a fenntartó egymással szorosan együttműködik, jogosítványukat rendeltetésszerűen és a Waldorf-pedagógiai elvekkel összhangban gyakorolják. Az óvoda szervezeti és működési szabályzata határozza meg sajátos felépítésünket, így különösen: a fenntartóval való együttműködést, a feladat- és felelősség-megosztást, az intézményvezetői jogkörök ellátását, az egyszemélyi és közösségi döntés és felelősség területeit.

7. Szülői szerepkör

A Waldorf-óvoda így a mi intézményünk is szülői elhatározásból jött létre. A szülői munka azonban nem ér véget az óvoda elindításával, mivel mi partnerként tekintünk a szülőkre. A rendszeres szülői estek alkalmat adnak az eszmecserére, a tapasztalatok megosztására, a fontosabb életkori problémák közös megértésére, feldolgozására. A szülők eleven kapcsolatot ápolnak az óvodapedagógusokkal és egymással, ennek révén olyan szociális közeg jön létre, amely segíti a mindennapos gondok megoldását és nagyobb krízisek alkalmával is, támogatást nyújthat a bajba kerülőknek. Ezen közvetlen emberi kapcsolattartás elengedhetetlen feltétele a gyerekek nevelésének, a közös felelősség tudatos kialakításának. A szülők bevonása az óvodai élet szervezésébe szintén erősíti az elkötelezettséget, és lehetővé teszi a szülők számára a pedagógiai folyamatokba történő betekintést.

A szülői közösség sajátos szerepköre az intézményfenntartói feladatok ellátása: a fenntartó szervezet, alapító okiratában meghatározott intézményfenntartói cél pénzbeli támogatásával és személyes részvétellel a szülők biztosítják az óvoda személyi és tárgyi feltételeit, a működéshez szükséges forrásokat. Lényegesnek tekintjük a fenntartói feladatellátás megkülönböztetését és elhatárolását a hagyományos óvodai szülői szerepkörtől.

8. A Magyar Waldorf Szövetség és a Waldorf Ház Pedagógiai Intézet szerepe

A Magyar Waldorf Szövetség a tagságába tartozó magyarországi Waldorf-óvodák és fenntartóik közös tevékenységével ellátja az alternatív Waldorf-Óvodapedagógiai Programhoz kapcsolódó feladatokat, a Waldorf-pedagógia általános név- és minőségvédelmét, és a Waldorf-intézmények, intézményfenntartók érdekképviselését. Állásfoglalásokkal és ajánlásokkal segíti az intézmények feladatellátását, továbbá a fenntartásában működő pedagógiai-szakmai szolgáltató intézet (Waldorf Ház) útján országos pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat nyújt a Waldorf-pedagógia területén.